SUCHÉ LISTY

Zpravodaj Spolku za krásnější Lichoceves a Noutonice březen 2021

Naše životy ani život naší obce se nesmí zastavit

Vážení spoluobčané, vážení čtenáři,

v našich životech se přirozeně střídají období šťastná s méně šťastnými, i s těmi, co za nic nestojí. To si pak říkáme: kdy už to skončí? Myslím, že tuto otázku si poslední dobou klademe často. Není divu. Pandemie Covid-19 a s ní spojená opatření svírají naši společnost už více než rok. Mírnou naději střídá skepse, místo rozvolnění přichází opětovné zpřísnění. Projevuje se únava, deziluze a často i beznaděj. Kdy už to skončí…

Říkáte si, že tohle slyšíte denně ze všech stran a že už to slyšet nepotřebujete? A že máte chuť nové Suché listy zklamaně odložit? Zadržte, prosím. Chtěl bych vám totiž na celou situaci nabídnout trochu jiný pohled.

Ne, neumím vám říct, kdy to skončí. Ale chtěl bych vám říct, že přes všechno, co se kolem nás děje, se naše životy nesmí zastavit. Jsem hluboce přesvědčen, že nemůžeme jen pasivně čekat na nějaké „až“. Život nečeká. A nezbývá než snažit se i za stávající situace žít naše životy, jak nejlépe umíme. Tak, jak to v mnohých těžkých dobách dokázali v minulosti naši předkové. Důkazem, že to dokázali, je fakt, že tu jsme.

Ani my nemůžeme přestat myslet na své blízké. Nemůžeme rezignovat na vzdělávání našich dětí, nemůžeme zapomínat na potřeby slabších a ohrožených, v těchto dnech zejména našich seniorů. Je proti lidské přirozenosti přestat myslet na budoucnost. Přestat plánovat, a promiňte mi tu bláhovost, přestat snít.

Pokud bych se měl zamyslet nad tím, jak pandemie zasáhla život naší obce, musím vyslovit poměrně kacířskou myšlenku: nijak zvlášť. Podle mne se totiž život v naší obci fakticky zastavil dávno před pandemií. Nemám tím na mysli, že by u nás nežili aktivní lidé. Bohužel vedení obce jako by na jakoukoli aktivitu jaksi rezignovalo. Jako bychom se měli spokojit s pouhým přežíváním. Jako bychom měli přestat myslet na budoucnost.

Typickým dokladem této rezignace je rozpočet obce schválený v závěru loňského roku. Schválení rozpočtu je současně jedinou významnější událostí obce od posledního vydání Suchých listů. Částky určené v novém rozpočtu na investice, tedy na tu budoucnost, rok od roku klesají a krom opravy budovy obecního úřadu nás vlastně žádná větší investice nečeká. A upřímně, to je tak to poslední, co obec opravdu potřebuje. Naopak provozní výdaje, tedy ono okřídlené „projídání“, rostou.

Je namístě uznat, že možnosti „něco dělat“ jsou během pandemie objektivně omezené. Těžko vyčítat obci, že v podstatě ustal společenský život. I náš spolek mrzí, že už rok nelze bez nepřiměřených komplikací a rizik uspořádat nějakou kulturní či společenskou akci, kdy bychom se mohli setkat osobně. Na druhou stranu stav, kdy se nic kloudného dělat nedá, by nám neměl vyhovovat. A bohužel přesně takový dojem na mne fungování obce momentálně dělá.

Setkáváme se se Suchými listy v čase Velikonoc. Svátku, který my křesťané spojujeme se zmrtvýchvstáním Krista, nadějí a příslibem nového života, a ateisté s příchodem jara a probuzením či snad znovuzrozením přírody. Považuji to za symbolické. Většina naší západní civilizace prochází obdobím jakési oslavy života. A stejně jako se nemohou zastavit naše životy, nemůže se zastavit ani život naší obce.

Jak toho docílit? Když jsme zakládali náš spolek, zavázali jsme se být aktivní. Chtěli bychom dokázat, že i čas útlumu lze strávit smysluplně. Uvažujeme nad tím, že bychom se pokusili vypracovat jakousi alternativní vizi rozvoje obce, či alespoň její hrubé obrysy. Abychom dokázali, že k pasivitě, přežívání a bezradnosti existuje reálná alternativa. Že existuje reálná alternativa nového života pro Lichoceves a Noutonice.

Budeme rádi, když nám napíšete svůj názor, nebo přímo podněty, jak byste si život u nás představovali. To můžeme udělat prostřednictvím digitálních technologií. Díky nim můžeme rovněž diskutovat o našich představách. A nejen v „on-line“ světě se můžeme inspirovat příklady odjinud, můžeme číst, můžeme se poučit z historie.

Zkrátka ani na úrovni obce rozhodně nemusíme jen přežívat a „těšit se“ z toho, jak nic dělat nejde. Pojďme to zkusit.

S přáním pevných nervů, víry a naděje

David Pecháček,
předseda Spolku za krásnější Lichoceves a Noutonice

Investor Pavel Španko:

„Chci, aby vzniklo něco, na co budeme všichni právem hrdí.“

čtěte na straně 2

Bez územního plánu zchudneme

čtěte na straně 4

Historie, přítomnost a budoucnost naší vily

čtěte na straně 6

Je v tom i ješitnost. Člověk chce, aby po něm něco zůstalo, říká Pavel Španko, vlastník většiny stavebních pozemků v obci

Pro jedny velký vizionář, pro druhé nájezdník. Pro jedny ten, kdo nalévá krev do skomírajících žil naší obce, pro druhé ten, kdo jen slibuje. Majitel většiny stavebních pozemků v naší obci, Pavel Španko, vzbuzuje emoce. Přestože je jedním ze zakládajících členů Spolku za krásnější Lichoceves a Noutonice, rozhovoru pro Suché listy se dlouhou dobou vyhýbal. Co skutečně zamýšlí a proč to doopravdy dělá? Ptali jsme se za vás.

Proč jste nakonec změnil názor a vystoupil z pozadí?

Při realizaci tak rozsáhlého projektu, jakým je Lichoceves – obec v zahradě, není možné stát v pozadí. To je možná dojem, který je o mě uměle vytvářen. Považoval jsem zkrátka jen za nepatřičné veřejně vystupovat, dokud náš projekt nebude mít jasné obrysy a směr. Dokud nebudu mít co sdělit. Kromě toho v Lichocevsi vlastním pozemky a domy, o které se starám. Část pracovního týdne trávím v obci, pohybuji se mezi místními. Určitě nestojím v pozadí. Řada lidí mě osobně zná.

A pokud byste se měl představit těm, kdo vás osobně neznají?

Patřím ke generaci, před kterou se na konci devadesátých let otevřely nové možnosti seberealizace. Snažil jsem se je využít, s určitou mladickou dravostí. Podnikal jsem v řadě oblastí, od poradenství přes stavebnictví až po výrobu. Našel jsem se po čase v oboru nájemních realit, kterému důvěřuji a ve kterém vidím budoucnost. V současné době v rámci naší skupiny CIB Group spravujeme několik souborů nájemních bytů a několik kancelářských budov v Praze i v regionech.

Nelze se nezeptat. Ve vypjatých chvílích se z úst vašich kritiků objevují narážky na jakousi temnou minulost…

Pavlačovým řečem se těžko oponuje. Před chvílí byla řeč o tom, v jakých oborech jsem se pohyboval a pohybuji. Při tom se nepotkáte jen s lidmi, kteří vám přejí úspěch. Najdou se i tací, kteří mají pocit, že právě vy jim stojíte v cestě. A že se vás budou muset nějak zbavit. Stalo se mi to několikrát, v různých, i velmi nepříjemných podobách. Ale vždycky jsem z toho vyšel jako bezúhonný člověk. Kdybych jím nebyl, těžko bych mohl zasedat v orgánech řady firem naší skupiny. To si může každý ověřit.

Teď k tomu hlavnímu. Proč jste koupil pozemky a usilujete o výstavbu v Lichocevsi, když vaším oborem jsou nájemní reality? Jak to jde dohromady?

Vybavuji si přesně ten moment, kdy na mě padla jakási únava ze stereotypu. U těch investičních realit to funguje tak, že koupíte nemovitost, opravíte ji, dlouhodobě ji pronajímáte a udržujete, nebo ji musíte prodat. A tak to jde pořád dokola. Nekonečnými rekonstrukcemi jsem zjistil, že s kolegy vlastně neděláme nic jiného, než opravujeme chyby předchůdců. Tam někde vznikla myšlenka udělat to jednou pořádně. Vyslali jsme do Vesmíru přání najít pěkný projekt, který můžeme vybudovat od počátku a bez kompromisů. Netrvalo dlouho a vyhráli jsme pětikolové výběrové řízení na pozemky v Lichocevsi. Začal kolotoč scelování, směňování a dokupování pozemků, jednání s architekty a hledání správného řešení. Lichoceves má dlouhou historii, ale zároveň je svou nedotčeností unikátní příležitostí pro budoucnost. A přesně to jsme hledali.

Pavel Španko (1971) postupně vrací lesk vile v Lichocevsi (více na straně 6). Rodák z východočeského Náchoda podnikal v různých oborech. Přibližně před dvaceti lety trvale přesídlil do Prahy a zaměřil se na nájemní reality. Své soukromí si pečlivě střeží. Nám se podařilo zjistit pouze to, že ve volném čase se věnuje rodině, má rád cestování, přírodu, architekturu, ale třeba i sklenku dobrého vína. Jeho spolupracovníci o něm pod podmínkou anonymity s úsměvem tvrdí, že „předseda“ ve skutečnosti žádný volný čas nepotřebuje, protože jeho největším koníčkem je jeho práce.

Kvůli tomu jste koupil rozsáhlé pozemky, platíte renomované urbanisty, architekty, jednáte s úřady. Vizualizace, které mohla veřejnost vidět, působí skutečně velkolepě, až megalomansky. A z vašich slov by čtenáři mohli nabýt dojmu, že jde o nějakou charitu…

To ne. Je to prostě jen o jiném pohledu na ten budoucí zisk. Každý projekt musí mít koncepci, včetně ekonomiky. Jinak přestává fungovat a bavit. Pokud je projekt větší, a to je naštěstí náš případ, dává vám to širší prostor řešit věci s nadhledem. Velkoryse a bez krkolomných kompromisů. Jsem si vědom, že to může působit velikášsky. Ale ta úvaha je prostá: my chceme opravdu pěkný a fungující projekt s vybaveností a spokojenými klienty, kteří v Lichocevsi najdou skutečné místo pro život. To je současně motto našeho projektu. Zkrátka najdou domov. To nám zajistí v konečném důsledku

i ten zisk, ale až za odměnu, chcete-li. Podívejte se na stovky vesnic, které se stavěly bez koncepce. Na vybavenost nezbyly nejen peníze, ale ani fyzické místo. Každý maximálně vytěžil svůj pozemek a dnes tam jsou desítky slepých ulic. Jedna nepovedená vesnička vedle druhé. Noclehárny, které zatěžují dopravu. Lidé jsou právem naštvaní. Nevytvoří si k tomu místu vztah. Necítí se tam doma. Nepochybuji, že developeři na těch projektech vydělali. Ale správa takových bezduchých slepenců je jen zátěží pro obce. A hlavně: mohou být na takovou výstavbu developeři hrdí?

Mnozí se domnívají, že u nás to skončí podobně.

Ta naše koncepce je podle mne skutečně propracovaná a počítá s propojením všeho, co ke spokojenému bydlení patří. Tedy i s infrastrukturou, službami, školskými zařízeními, sportovišti, novými pracovními příležitostmi, s vyřešením dopravy. Samozřejmě, že vše bude vznikat postupně. Ale podle předem jasně dané vize, kterou budeme krok za krokem naplňovat. Chci, aby vzniklo něco, co bude opravdu výjimečné a na co budeme právem pyšní. Naše vize se jmenuje Obec v zahradě, a kdo zatím neměl tu možnost, může se s ní seznámit na stejnojmenných webových stránkách. Je to koncept převzatý ze zahraničí, zejména z Anglie, kde se takto staví více než sto let. Náš tým pod vedením společnosti ON Plan, s inženýrem architektem Hniličkou a jeho kolegy, se jel podívat na zrealizované projekty do Anglie a mimo jiné se utvrdil, jak velký význam má i malá železniční stanice. Protože kolem té se přirozeně rozvíjí život. Tudíž i my počítáme s oživením nádraží.

Logická otázka: vy budete mít z realizace projektu zisk a splnění snu. Co z toho budou mít starousedlíci a sousední obce? Krom toho, že přijdou o svůj klid a z Lichocevsi se na léta stane velké staveniště.

Lichoceves a Noutonice dlouhodobě trpí chybějící infrastrukturou. Obce podobné velikosti jsou schopny udržet vyrovnaný rozpočet, ale nemohou se rozvíjet, nemají ani reálnou šanci získat větší dotace. Obec má školu, chce stavět další, a netuší, kdo do té školy bude chodit. Ale nebudou žáci, nebude škola. Nebude život. V malých obcích nefungují služby, protože se jejich provoz prostě nevyplatí. S nárůstem počtu obyvatel se toto vše změní, a to je jednoznačný přínos i pro starousedlíky. A samozřejmě v rámci projektu bude vyřešena i technická infrastruktura, tedy vodovod, kanalizace a komunikace. Ty budou sloužit všem. A myslím, že třeba problémy s vodou ze starousedlíků pocítil každý.

Jak se vám vůbec spolupracuje s obcí?

Je to pro mne velké osobní zklamání. Já jsem na počátku těch jednání, ať už to bylo s paní starostkou Muchovou, či dalšími zastupiteli, nabyl dojmu, že si rozumíme. Že nám společně jde o obec s jasnou vizí budoucnosti. Bohužel když mělo dojít k tomu zásadnímu, tedy uzavření smlouvy o spolupráci, ta jednání se pro mne nepochopitelně zablokovala a od konce roku 2019 s námi obec nekomunikuje vůbec.

Starostka Muchová tvrdí, že jste nedodržel své závazky a neustále měnil podmínky.

Tomu nerozumím. Ta jednání byla pochopitelně složitá. Pochopte, já jsem třeba nabízel obci padesát milionů korun na vodovod, kanalizaci a čističku. Na ostatní by se čerpala dotace. Ale chtěl jsem pochopitelně i jistotu, že moje peníze budou investovány, jak bylo dohodnuto. Všechna jednání se od určité fáze odehrávala na úrovni právníků, jak našich, tak obce. Já jsem dokonce v určitou chvíli z těch jednání odešel, abych nebyl překážkou, a zavázal jsem se, že pokud se právníci domluví, tak já memorandum podepíšu. Paní starostka Muchová řekla totéž, bohužel když byla vyjednaná podoba od právníků na stole, její podpis odmítla. Je to škoda, třeba právě s vodovodem už jsme mohli být o pořádný kus dál. Ty peníze byly připravené.

Jak pokračuje příprava projektu Obec v zahradě v současné době?

Otevřeně říkám, že se z Lichocevsi nechystám odejít. Možná to bude znít staromilsky, ale vytvořil jsem si tu na rozdíl od všech předchozích projektů citové pouto. Je to pro mě životní výzva. Ale mám jen dvě možnosti. Buď dojde k registraci studie a změně územního plánu, a bude zahájena výstavba na plochách k tomu určených. V rozsahu a v podobě, které byly otevřeně prezentovány občanům, za podmínek, na kterých jsme se s obcí téměř dohodli, případně za podmínek nově dojednaných. Jsem připraven se k jednáním s obcí kdykoli vrátit, ale k tomu jsou vždy potřeba dva. Pokud by ale změna územního plánu trvala dlouho, a to je ta druhá varianta, počítám s výstavbou tam, kde to možné je, třeba i na místech stávajících objektů v mém vlastnictví. Prodej všech nemovitostí v Lichocevsi je pro mne skutečně až tou nejzazší variantou.

Ukliďme Lichoceves a Noutonice

Spolek se zapojil do celostátní dobrovolnické úklidové akce Ukliďme Česko. V Lichocevsi a v příkopech přilehlých komunikací byly sesbírány a odvezeny na skládku více než dvě tuny odpadků a množství pneumatik. Ty budou ekologicky recyklovány. Děkujeme panu zastupiteli Zdeňku Volfovi za zajištění odvozu. Pojďme pokračovat bez ohledu na datum! Ukliďme Lichoceves a Noutonice. Více na FB.

Bez nového územního plánu všichni zchudneme

Jedním z témat, která v loňském roce na žádost občanů projednávalo zastupitelstvo obce, byla příprava nového územního plánu. Obsah diskuze vede k dojmu, že tento problém byl redukován pouze na otázku rozsahu a podoby nové výstavby na pozemcích určených k zastavění. Jako by v územním plánu šlo jen o to, zda a jak majitelé pozemků zhodnotí své nemovitosti. Tedy kdo zbohatne. Opak je pravdou. Otázka, zda a jaký územní plán bude naše obec mít, se totiž bez nadsázky dotýká každého občana. Proto se k ní v tomto čísle Suchých listů vracíme.

Hledání rovnováhy

Cílem územního plánování je zjednodušeně řečeno najít při plánování nové výstavby rovnováhu mezi potřebami člověka, přírody a hospodářství. Současná generace přitom musí nakládat s krajinou tak, aby generace příští měla minimálně stejnou a pokud možno i lepší kvalitu života. Jednoduše řečeno, člověk by neměl krajinu vydrancovat tak, aby jeho potomci neměli kde žít, ale rovněž by neměl nevyužít její potenciál a příležitosti, aby tím odepřel potomkům lepší život.

Myšlenka regulovat stavební činnost není nijak nová. Ve středověku měl pochopitelně rozhodující slovo feudál a záleželo na míře jeho osvícení. Vůbec první stavební řád vydal už roku 1270 Přemysl Otakar II. pro město Jihlavu, tehdy po Praze druhé největší město českého království. Panovník patrně pochopil, že nemá-li vzniknout živelný chaos, je třeba rychlému rozvoji města dát pevná pravidla. V 19. století dostaly při územním plánování rozhodující slovo obce, a tak je tomu přes mnohé změny do dnešních dnů.

Platný územní plán

V úvahách o změně územního plánu naší obce poněkud zanikl fakt, že obec platný územní plán má. A ten dokonce počítá s výstavbou ve větším rozsahu, než kdyby byl realizován projekt Obec v zahradě většinového vlastníka pozemků v Lichocevsi Pavla Španko. Zastánci výstavby v menším rozsahu by tak logicky měli změny navrhované v rámci této studie podporovat.

Vedení obce je původně také podporovalo. *„V Lichocevsi vlastní všechny pozemky jeden člověk (míněn Španko, poz. red.), který má na věc stejný pohled, s obcí intenzivně spolupracuje a kouká dopředu a nepotřebuje jen vydělat rychlý prachy,“* stojí v dopise občanům, který ještě v září 2018 podepsala současná starostka Jana Muchová i současný místostarosta Radovan Koritenský. Po jejich znovuzvolení však obec komunikaci s investorem jednostranně ukončila.

Skončí platnost starého územního plánu?

Příprava nového územního plánu však není jen zájmem vlastníků pozemků. Platný územní plán totiž v určitém okamžiku, který zatím ještě není zcela konkrétně dán, platit přestane. Záleží na konečné podobě nového stavebního zákona, který je momentálně projednáván Parlamentem. Podle tohoto návrhu totiž skončí platnost územních plánů pořízených před rokem 2007, tedy i toho našeho, a nebude-li připraven nový územní plán, může nastat situace, že obec nebude mít vůbec žádný územní plán.

Pokud by stávající územní plán lidově řečeno „spadl“, tedy přestal platit, mělo by to pro obec dalekosáhlé důsledky. *„V podstatě to znamená, že úřady nemají páku na to, co se v zastavěném prostoru obce postaví, a nelze tak zabránit nejrůznějším hrůzám, které si majitelé vymyslí,“* varuje Vladimír Král, námi oslovený odborník na územní plánování. To by kvalitu života v naší obci jen těžko pozvedlo a těžko bychom pak obec předali příští generaci v lepším stavu, než jsme ji převzali.

Obec bez územního plánu

Téměř nekontrolovatelná výstavba však není jediným problémem, kterým by byl život v obci bez územního plánů poznamenán. Budování infrastruktury, například vodovodu, kanalizace či silnic, je bez jejich zakotvení v územním plánu prakticky nereálné. *„Pokud v takovém případě investor nezíská souhlas všech majitelů pozemků, kterých se stavba dotýká, nemá právní prostředek, jak je k souhlasu donutit. Pro infrastrukturální stavby je to de facto stopka,“* míní Král.

A dalším problémem je skutečnost, že soulad s územním plánem je obvyklou podmínkou poskytovatelů dotací na tyto stavby. Vodovod či kanalizace by se bez územního plánu staly pro Lichoceves a Noutonice jak věcně, tak finančně definitivně utopií.

Ekonomicky by v tomto černém scénáři netrpěli jen majitelé pozemků určených k výstavbě, ale majitelé všech nemovitostí. *„Pokud by nastal územně-plánovací chaos, pochopitelně by klesla i tržní cena stávajících nemovitostí,“* myslí si Král a dodává, že *„poptávka po bydlení v obci bez infrastruktury a bez naděje na její vybudování bude i tak nízká“*.

A ohroženi mohou být i nájemníci, neboť majitelé realit při takovémto vývoji mohou hledat pro své domy jiné, lukrativnější využití. To může zahrnovat například i demolici některých stávajících objektů. Lze tak bez nadsázky tvrdit, že bez nového územního plánu sice nikdo nezbohatne, ale všichni zaručeně zchudneme.

Otazníky nad přípravou nového územního plánu

Tyto skutečnosti logicky vzbuzují v aktivních občanech oprávněné obavy. Proto v loňském roce skupina občanů usilovala o projednání této otázky zastupitelstvem, zastupitelé však byli proti. Pomohla až petiční akce podle zákona o obcích a dne 7. října 2020, bohužel v omluvené nepřítomnosti starostky Jany Muchové, zastupitelstvo bod „Příprava nového územního plánu“ projednalo.

O rozptýlení obav však jen těžko hovořit. Zastupitelstvo ústy paní zastupitelky Masopustové totiž přítomné občany pouze povšechně ujistilo, že se problémem zabývá a varovný scénář „obce bez územního plánu“ je podle zastupitelstva „spekulací“. „*Obec hodlá dodržet termíny k vypracování nového územního plánu dle platného zákona,*“ uvedla Masopustová a bod byl ukončen bez jakéhokoli konkrétního závěru.

Vzhledem k tomu, že obec jednání s majiteli pozemků jednostranně ukončila, není ani zřejmé, jak si obec nový územní plán představuje a co je vlastně v současné době připravováno. Představy investorů přitom byly veřejně prezentovány, občané měli možnost se s nimi detailně seznámit a řada občanů se k tomuto návrhu vyjádřila pozitivně.

Spolek za krásnější Lichoceves a Noutonice spolu s redakcí Suchých listů konání obce bedlivě sleduje a bude jej sledovat i nadále. Materiály, které máme k dispozici, totiž vypovídají o tom, že ve věci přípravy nového územního plánu je obec i nadále laxní. Například podklady, které jsou potřeba, odevzdává se značnými prodlevami a až po opakovaných urgencích.

Zkušenosti z jiných agend současně ukazují, že k optimálnímu fungování má vedení obce velmi daleko. Obavy o další osud našeho územního plánu jsou tak nadále zcela namístě.

Informace z jednání zastupitelstva obce

Vážení čtenáři,
naši snahu informovat vás o jednáních zastupitelstva obce nám nadále komplikuje fakt, že obec řádně a včas nezpřístupňuje občanům zápisy ze zastupitelstva. Zápisy z říjnových zastupitelstev se nám podařilo získat s tříměsíčním odstupem, a to až po zásahu Středočeského kraje. Tyto prodlevy vzbuzují oprávněné pochybnosti o tom, zda jsou zápisy ze zastupitelstev včas alespoň pořizovány. Mrzí nás to o to víc, že v době mimořádných opatření by obec o informování svých občanů měla dbát tím spíše. Věříme, že vyšší informovanost a transparentnost v jednání obecně vede k menší potřebě občanů zastupitelstva fyzicky navštěvovat.

Další smutnou skutečností je, že předem zveřejněný program je s železnou pravidelností až na samém zasedání doplňován o další důležité body, včetně majetkových dispozic. Tento postup je sice přípustný, avšak podle našeho názoru by měly takto být zařazovány pouze body, o jejichž potřebě projednání se v době svolání zastupitelstva objektivně nemohlo vědět. Naše zpravodajství se tak opírá pouze o naše poznámky a nově o audiozáznam. Vzhledem k tomu, že řízení schůze však často probíhá chaoticky a diskuze je mnohdy vedena formou vzájemného překřikování, kde vítězí síla hlasu, nikoli argumentů, pak ani to mnohdy nepomáhá.

Prosincové zastupitelstvo dne 21. 12. schválilo rozpočet obce, nejvýznamnější skutečností je snížení rozpočtu školy o 100.000,– Kč odůvodněné tím, že škola měla v předchozím rozpočtovém období úspory. O to víc je zarážející, že při současném krácení peněz pro naši školu prosincové (a následně ani březnové) zastupitelstvo vůbec neprojednalo návrh darovací smlouvy, kterou Spolek za krásnější Lichoceves a Noutonice daruje místní škole 20.000,– Kč. Dále byla schválena rozpočtová opatření. K tomuto tématu se vrátíme v příštím čísle.

Březnové zastupitelstvo dne 22. 3. 2021 bylo svoláno navzdory doporučení Ministerstva vnitra, že po dobu nouzového stavu neběží zákonná tříměsíční lhůta pro konání zastupitelstev a ta se mají scházet pouze v neodkladných záležitostech, kde hrozí nebezpečí z prodlení. Tou patrně nebylo schválení příspěvku obecně prospěšné společnosti Přemyslovské střední Čechy ve výši 5.000,– Kč, které bylo schváleno. Až na místě bylo zařazeno projednání využití pozemků p. č. 94/12 a p. č. 97/4 pro stavbu nových domů a rozšíření věcných břemen pro stavbu přeložky nízkého napětí, které bylo rovněž schváleno. V následné diskuzi byla řešena problematika zvyšujícího se počtu staveb individuálních vrtaných studní a vlivu této skutečnosti na kvalitu a dostupnost vody. Místostarosta Koritenský informoval o tom, že v důsledku pandemie nemají autobusové společnosti dostatek řidičů a při dalším nepříznivém vývoji může docházet k redukci spojů. Byla diskutována problematika odpadu produkovaného nepřihlášenými obyvateli, otázka rekonstrukce komunikací ve vlastnictví kraje a otázka nevyhovující kvality vody ve škole. K těmto tématům se budeme postupně vracet. V rámci jednání starostka Muchová kritizovala nezodpovědnost některých občanů, kteří zjevně nedodržují protiepidemická opatření, zejména povinnost nosit i venku ochranu dýchacích cest.

K tomu Suché listy poznamenávají, že na takto kritický postoj má starostka obce jistě nárok. Považujeme však za zarážející, že starostka obce sama svolává za nouzového stavu zastupitelstvo, jakkoli to zjevně nebylo nutné, a pak na něm pomocí výrazů typu „bezohlednost“, „absolutní hnus“ a „opovrhuji jimi“ kritizuje nedodržování protiepidemických opatření ze strany občanů.

A vracíme se na začátek: není schopná ani zajistit včasné vyhotovení a zveřejnění zápisu ze zastupitelstva, o případném využití digitálních technologií ani nemluvě. Aktivním občanům tak nezbývá než schůze fyzicky navštěvovat a bezprostředně tak dohlížet na transparentnost jednání obce.

Redakce Suchých listů

Historie, přítomnost a budoucnost naší vily

Při průjezdu obcí ji nemůžete minout. Je přirozenou dominantou Lichocevsi, připomínkou zašlé slávy první republiky i vděčnou rekvizitou filmařů. Zkusili jsme krátce zmapovat známou i méně známou historii vily a zajímali jsme se i o její současnost a budoucnost.

O počátcích promlouvají archivy. Vila je vystavěna na pozemku patřícím původně k zemědělské usedlosti č. p. 11. Stavitelem vily byl pan Ing. Josef Mrázek, syn Josefa a Marie Mrázkových, a stavba byla dokončena v roce 1936. Přináležející pozemek byl proměněn v zahradu. Mrázkovi se věnovali zemědělskému podnikání, vila jim sloužila k bydlení a reprezentaci a přečkali zde i těžká léta Protektorátu.

Nepřečkali však společenské změny po roce 1948. Poválečnou část historie vily vám můžeme přiblížit díky vzpomínkám místního pamětníka, pana Miroslava Freibiše, ať už jde o vzpomínky osobní, či vyprávění jeho rodičů.

Mrázkových se týkala už první vlna znárodnění soukromých zemědělských podniků hospodařících na více než padesáti hektarech. Znárodnění se však v první fázi týkalo pouze polností, které přešly do správy Státního statku Buštěhrad. V roce 1953 byla dokončena takzvaná kolektivizace znárodněním čtyř zbývajících, do té doby ještě soukromě hospodařících zemědělců. Tímto rokem bývalý majetek Mrázkových přechází do správy Státního statku Jeneč. Z vily Mrázkovi nuceně odchází přibližně v polovině padesátých let.

V roce 1960 vzniká Státní statek Lichoceves. Ve vile je zřízeno ředitelství se všemi tehdy obvyklými součástmi. Kromě odborných složek, jako byli zootechnik, agronom či mechanizátor, tak ve vile úřadoval i placený předseda „podnikové“ organizace komunistické strany a odborů, tehdy Revolučního odborového hnutí. V prvním patře bylo zřízeno pracoviště Výzkumného ústavu živočišné výroby.

Státní statek hospodaří a sídlí ve vile až do roku 1992, kdy majetek v restituci přebírá zpět potomek rodiny Mrázků Josef a znovu začíná hospodařit. Po roce 1993 vila rychle střídá majitele, přičemž ti pozdější objekt využívají už jen minimálně a vila začíná viditelně chátrat. V objektu se nakonec přes dvacet let v podstatě netopilo, promrzal, teklo střechou a postupující vlhkost suterénu hrozila nevyhnutelnou demolicí. Pustla a zarůstala také zahrada.

V roce 2017 kupuje vilu stávající majitel Pavel Španko. Původně šlo jen o „nechtěný“ přílepek k pozemkům, nakonec mu ale dům učaroval. *„Když jsme se později pustili do rekonstrukce, fascinovalo mě, jak byl dům na svoji dobu skvěle řešen nejen esteticky, ale i technicky,“* řekl nám nový majitel. Zaujmou například zásobníky na teplou vodu i rozvody topení zabudované v nikách nebo připravené stoupačky pro telefony vedené úzkými skříňkami přes všechna patra. *„Viděl jsem za svoji kariéru spoustu domů, ale před starými fachmany klobouk dolů,“* dodává Španko.

Kvalita práce předků však byla při rekonstrukci paradoxně překážkou. *„Jednoduše jsme zjistili, že některé věci už dneska umí málokdo,“* řekl nám Dušan Koňařík, který rekonstrukci řídí. Nejvíc se to prý ukázalo při práci na střeše a na fasádě. *„Na střeše jsou různá lomení a věžičky, do toho by se dnes už nikomu nechtělo,“* vysvětluje Koňařík. Stejně náročná pak podle něj byla rekonstrukce šambrán oken, kde se restauroval tepaný povrch. *„Vzhledem k tomu úplně neberu kritiku, že to trvá dlouho. Začali jsme fakticky až na jaře 2020 a podstatná část prací je dnes hotová,“* dodává Koňařík. A skutečně. V době uzávěrky tohoto čísla už se sundávalo lešení.

Výčet provedených prací by vydal na samostatný článek. Nejprve bylo zbudováno parkoviště a podle zdravotního stavu se postupně prořezávají stromy v zahradě. Po provizorní sanaci střechy a zdiva byla provedena komplexní rekonstrukce rozvodů elektřiny, odpadů a topení. To je osazeno dobovými litinovými tělesy, zdrojem bude peletový automat. Byla repasována původní špaletová okna a podařilo se zachránit víc než tři čtvrtiny původních parketových podlah, které přežily překryté linoleem či deskami. O nové střeše jsme se zmiňovali, restaurován a zachován je i výstup na rozhlednu. Mimochodem – ta prý paní Mrázkové sloužila ke kontrole pracovní morálky na polích.

K budoucnosti vily se v rámci rozhovoru pro Suché listy vyjádřil její majitel Pavel Španko, a proto poslední slova našeho článku patří právě jemu: *„Necítím se být majitelem vily, spíše jejím správcem. Nechci ve vile bydlet, a i když o tom nemám konkrétní představu, chtěl bych, aby se vila nějakým způsobem stala součástí veřejného prostoru. Zahrada vily je ideálním místem pro společenské akce. Skvěle to zafungovalo při prezentaci územní studie Lichocevsi v květnu 2018 a Noutonic v září 2019. V první fázi bude ve vile kontaktní centrum Spolku za krásnějších Lichoceves a Noutonice a jsem, třeba právě prostřednictvím spolku, otevřen jakýmkoli podnětům, co dál.“*

V současnosti je podstatná část prací na rekonstrukci vily již hotova. Další fotografie se postupně objevují na FB Spolku.

Cestujeme (aspoň) na talíři

Omezení a restrikce spojené s pandemií Covid-19 se dotkly i cestování. Do řady zemí vůbec není možné cestovat, do dalších se to nedoporučuje. Někde cestovatele čekají testy, jinde karanténa. Řadu lidí odradí komplikace, obavy anebo prostý fakt, že je třeba šetřit a na cestování nezbývá. Dopřejme si proto v následujících dvou receptech ze světové kuchyně cestování (aspoň) na talíři.

Tatranský kapr

Atmosféru tatranských velikánů vám může i doma navodit nezvyklá úprava kapra.

Potřebujeme: očištěného kapra naporcovaného na podkovy, 100 g slaniny, 100 g červené papriky, 100 g žampionů (mohou být čerstvé i sterilované), 1 dcl bílého vína, česnek, cibuli, sůl, pepř, olej nebo sádlo na opečení, citron k podávání.

Postup: Porce kapra osolíme, podle chuti opepříme a v hlubší pánvi opečeme na oleji nebo sádle spolu se slaninou nakrájenou na kostičky. Opečené porce kapra odložíme stranou a uchováme v teple, nejlépe v kameninové misce s pokličkou. Na výpeku opečeme nakrájenou cibuli, žampiony a na proužky nakrájenou papriku. Přidáme víno a krátce podusíme. Na teplých talířích servírujeme porce opečeného kapra přelité směsí a ozdobené plátkem citronu. Jako příloha se hodí vařené brambory nebo chléb a k tatranské atmosféře jistě přispěje sklenka dobrého bílého vína.

Thajská polévka se shitake

No a proč si nedopřát také trochu té exotiky. Aspoň tedy na talíři ☺. Pikantní a sytá polévka může sloužit třeba jako netradiční večeře.

Potřebujeme: balení (400g) hlívy ústřičné nakrájené na kousky, polovinu pórku nebo jeden menší (bílou a zelenou část zvlášť), velkou mrkev na tenké pásky (uděláme škrabkou), 1 řapík celeru na jemné plátky, svazek jarní cibulky na kolečka (bílou a zelenou část zvlášť), stroužek drceného česneku, lžíci nastrouhaného čerstvého zázvoru (případně i několik plátků nasekaného nakládaného zázvoru), 1 bobkový list, sójovou omáčku, citronovou šťávu, 1-1,5 l kuřecího nebo zeleninového vývaru, olej na opečení, sůl a čerstvě mletý pepř na dochucení.

Postup: V hlubším hrnci na oleji opečeme cca 10 minut bílou část pórku, bílou část jarní cibulky a mrkev. Přidáme hlívu, opékáme cca dalších pět minut, pak přidáme česnek, čerstvý zázvor a opékáme další tři minuty. Přidáme vývar, sójovou omáčku, přivedeme k varu, pak ztlumíme a pomalu vaříme cca 20–25 minut, aby hlíva byla měkká. Na závěr přidáme zelenou část jarní cibulky, zelenou část pórku, případně nakládaný zázvor, a vaříme cca 5 minut. Před podáváním vyjmeme bobkový list, dochutíme sójovou omáčkou, citronovou šťávou, solí a jemně mletým pepřem. Variantně lze do polévky přidat ještě bambusové či jiné výhonky, vydatnější verzi získáme, když přidáme opečené kousky kuřecího masa či tofu.

Test: Znáte profese předků?

Do dnešního testu jsme vybrali téma ryze místní. Pan Miroslav Freibiš sestavil s pomocí starých matrik seznam zajímavých povolání našich předků. Zatímco *vrchní ředitel* přežil dodnes, *strážníka při železnici* nahradila zabezpečovací technika, některá povolání, třeba *vojína 15. pluku polních myslivců*, zavál čas. Profese uvedené kurzívou jsou autentická povolání našich předků z Lichocevsi a Noutonic. Poznáte je?

1. **Co dělal *kupec* či *obchodník s vápnem* uhodnou i mladší. Ale pro jaké zboží chodili naši předkové k *hokynáři*? Pro**
   a) látky a oblečení
   b) potraviny
   c) maso a uzeniny
2. ***Služebná děvečka* či *děvečka ve dvoře* byly zkrátka děvečky pro všechno. Ale *poklasný* měl při hospodaření na starost…**
   a) správu stodol statku
   b) povozy a mechanizaci
   c) mletí obilí
3. ***Vozka* a *kočí* byli kolegové. Ale v jakém poměru byli dnešním pohledem *šafář* a *skoták*?**
   a) kolegové správce u šlechtice a správce u podnikatele
   b) nadřízený správce panského dvora a podřízený pasák dobytka
   c) vůbec se při práci nepotkali
4. **Že *cihlář* dělal cihly a že *kotlář* dělal kotle, nebude tak těžké uhodnout. Ale co dalšího kotláři pro domácnosti našich předků vyráběli?**
   a) topenářské potrubí
   b) rumpály ke studním
   c) pánve, hrnce a plechy
5. **Pojem *pachtýř* se díky novému občanskému zákoníku do živé češtiny vrátil. Ale jaké postavení měl dnešním pohledem *podruh*?**
   a) zaměstnanec u sedláka
   b) nájemník na zemědělské usedlosti, platící nájem prací
   c) společník v zemědělském podnikání
6. **A na závěr malý chyták. Koho byste našli na našem obecním úřadu v úředních hodinách, kdybyste pro hledanou osobu použili dávné označení *obecný představený?***
   a) paní starostku
   b) zastupitele
   c) nikoho

Řešení: *1b), 2a), 3b), 4c), 5b), 6-záleží na vašich zkušenostech. Obecný představený stál v čele samosprávy a jeho postavení odpovídá současné pozici starosty, tedy a). My ale chodíme na obecní úřad, a to i v úřední hodiny, a nachazíme c).*

POMŮCKA: BURIN, ČAR, MAZUR, NATA, SPUTUM, TARM, VARDAR	UMĚLCOVA INSPIRACE	CITO-SLOVCE CVAKNUTÍ	1. DÍL TAJENKY	NUKLID		PES (HANLIVĚ)	TURECKY OTEC	SOLMIZAČNÍ SLABIKA		ŘEKA V EVROPĚ	ANGL. ČÁP		DÍRA V PUNČOŠE	2. DÍL TAJENKY	DOMÁCKY IVO	TAHOUNI
ŘÍMSKY 1106					PŮVAB (BÁSNICKY)				VARIABILNÍ SYNDROM (ZKR.) / VYKAŠLÁVANÝ SEKRET			OBDIV (KNIŽNĚ)				
HLUBOKÁ POLNÍ CESTA					OSEKAT / PROSTÉ PLAVIDLO							ODBOROVÝ SVAZ / INIC. HERCE CRUISE				
DRUH STŘELBY NA BRANKU								ZÁZNAM ZE SCHŮZE / SOUMAR								
TEKUTÝ OBVAZ							FILOZOF / AUTEM NARAZIT						SÍDLA SLUCHU / MOST V IZRAELI = GEŠER AD ?			
	SÍDLO V KONGU	OBYVATEL NORSKA / SEVERSKÝ SKŘÍTEK				JINAK / STUDENÁ MÍSTNOST						VYSOKÉ ROZLIŠENÍ / KRITIK (ZAST.)			NA LIBOVOLNÉM MÍSTĚ	KOMEDIANT
DRUH TANCE					POLÁK / DVOJZPĚV						NĚMECKY SVATÝ / ŘÍZENÍ DIVADELNÍ HRY					
NEMOCNIČNÍ ODDĚLENÍ				ZDÁNÍ / ŠALBY SMYSLŮ						CUKRÁŘSKÝ VÝROBEK (ZAST.) / ANGL. MÉDIA						
MALÝ KOCOUR									POTŘEBA VČELAŘE / ODĚRKA							
ŽIVEL								ŽIVOTOSPRÁVA / JEDLÁ HOUBA						CHEM. ZN. KRYPTONU / FINSKÝ BĚŽEC		
	VÝPLŇ ZUBU	PLANETKA / BRUKVOVITÁ ROSTLINA					ODBORNÍK NA LADĚNÍ / AUTOR MUZIKÁLU KRYSAŘ						FRANCOUZSKY JMÉNO / ČESKÝ ASTRONOM			
ROVNOU						ČÁRA / KŘÍDLA BUDOV						PAPEŽSKÁ LISTINA S PEČETÍ / RECEPCE				
OKRAJE					PŘÍRUČNÍ ZAVAZADLO / BÝVAT						ČESKO-AMERICKÝ ARCHITEKT / MÍČ NA TENIS					
PŘEDLOŽKA				ŠVESTKA / ČINITI BOLEST						MĚSTO V DÁNSKU / FÚRIE					VEHNAT	SUDOKOPYTNÍK
MPZ MAKEDONIE			ZŘÍCENINA HRADU U JIČÍNA / DRUH DĚLA						MINORITA / ZVUK RYCHLÉHO POHYBU							
ČEPICE SE ŠTÍTKEM								PSICE / PĚŠINA VYŠLAPANÁ ZVĚŘÍ						PACINOVO JMÉNO / SKLESLE		
SMĚNEČNÝ DLUŽNÍK							PROSTOPÁŠNOST / SLOVENSKÝ DENÍK						MEZ. HUMANITÁRNÍ PRÁVO (ZKR.) / ČAS (ZKR.)			
	KULTURNÍ DŮM (ZKR.)	3. DÍL TAJENKY / CITO-SLOVCE ZÍVÁNÍ														
STANOVENÝ POČET						OPAK SUCHÉ						NÁPOR				
PROVÁDĚT ZDANĚNÍ						ZÁTOPKOVY INICIÁLY			SLOVENSKY JESTLIŽE			LACINÁ OZDOBA				

Suché listy. Číslo 1/2021. Vydáno dne 31. 3. 2021. Periodický tisk Spolku za krásnější Lichoceves a Noutonice. Evidenční číslo Ministerstva kultury MK ČR E 23943. Vychází čtyřikrát ročně. Vydáváno v obci Lichoceves. Vydavatelem je Spolek za krásnější Lichoceves a Noutonice, z. s., se sídlem Lichoceves č. p. 28, 252 64, IČ: 08782857. Archiv vydaných čísel je dostupný na www.suchelisty.cz. E-mail: spoleklichocevesanoutonice@gmail.com, www.lichocevesnoutonice.cz, Facebook: facebook.com/LichocevesNoutoniceKrasnejsi. Vydávání řídí výkonná rada spolku. Nepodepsané články vyjadřují názor výkonné rady spolku. Výtisk je zdarma.